

MÖKKIHÖPERÖ

Pekka
Lempiäinen

Mökkihöperö

Mökkihöperö

Pekka Lempiäinen

© 2023 Pekka Lempiäinen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-951-56-8233-8

1.

Siinä on niitty, jonninjoutava pieni niitty. Istun niitylle ja hetken päästä käyn selälleni makuulle. Taivas on sininen, aurinko paistaa. Olen pitkästä aikaa luonnon helmassa. Vedän ilmaa keuhkoihini, yritän aistia tuoksuja, kuunnella ja katsella kaikkea elävää ja todellista. Puita ympärillä on paljon. Jotain pikkulintuja puiden lomissa pyrähtelee. Kauempana raakkuvat varikset, mutta niitä en sijaltani kovin hyvin näe. Yksi niistä lentää lähelleni puunoksalle. Se kallistaa päätänsä puolelta toiselle. Tuntuu kuin se katseli juuri minua. Yrittääkö se ratkaista sitä, että pitääkö minua varoa vai ei.

En tiedä mihin ratkaisuun varis päätyy, ei se tunnu minusta mitään piittaavan, katselee vain vähän aikaa, lentää sitten parvensa tykö.

Mutta ykskaks varisparvessa raakunta yltyy. Puiden latvojen takaa näkyy niiden levotonta lentelyä. Valpastun siitä itsekin. Jotain on sillä suunnalla tapahtumassa.

Toisaalla taivaalla lentää joku isompi lintu, en ole varma onko kanahaukka vai joku muu haukka. Tuskin kuitenkaan on kotka. En näe sitä kovin hyvin, kun aurinko häikäisee, enkä lintua tunnista, vaikka sen kunnolla näkisinkin. Sen ei paljoakaan tarvitse siipiä räpytellä. Varikseen verrattuna lento on sulavaa ja vaivatonta. Se vain liittää taivaalla, katselee tarkasti, mitä alapuolella tapahtuu. Se takuulla näkee minut

paljon paremmin kuin minä sen. Vähin erin se laskeutuu alaspäin, liittää taivaalla kuin ympyrää.

Ykskaks haukka syöksyy suht jyrkästi alas kohti niittyä ja minua. Se kuin syöksyisi minua kohti. Jähmetyn sijalleni. Hetken aikaa epäuskoinen ajatus täyttää mielen, että ei kai haukka sentään aikuisen miehen kimppuun... Ruumis jännittyy pakomatkaa varten, katse hakee turvapaikkaa metsästä kuusien suojasta.

Mutta haukka lentääkin ohitseni suureen mäntyyn. Vasta silloin näen oravan. Se on samassa männyssä mutta alempana. Haukka pyrkii sitä kohti. Orava pakenee puun toiselle puolelle. Haukka lyö hurjasti siivillä ilmaa, kohooa uudelleen ylös, lentää hetken paikallaan ilmassa.

Orava kiertää puuta ympäri, haukka yrittää seurata sitä, mutta jää jälkeen. Se laskeutuu seuraavan vähän isomman puun oksalle. Kaiken aikaa sen katse on naulittu oravaan, tai siihen kohtaan mäntyä missä oravan viimeksi näki.

Orava on männyssä vähän kuin ansassa. Aivan lähellä ei ole toista puuta, mihin se voisi hypätä oksalta toiselle. Se vain kiertää puuta ympäri, yrittää pysyä vastakkaisella puolella puuta kuin haukka.

Haukka lentää pienen matkaa seuraavaan puuhun, jää vahtimaan. Orava siirtyy puun toiselle puolelle. Silmäni eivät tahdo riittää molempien seuraamiseen.

Ykskaks orava onkin männynoksalle. Vähän kauempana on suuri kuusi. Näyttäisi siltä, että orava aprikoi sitä, pystyisikö se männynoksalta hyppäämään kuusenoksalle. Matka näyttää pitkältä. Jos se ei ylettyisi kään kuusenoksaan, se tippuisi maahan ja haukka olisi

paikalla jo samassa, kun se maahan osuu. Haukka vain odottaa, vahtii tarkkana oravan jokaista liikettä.

Orava juoksee oksaa pienen matkaa, mutta jää sitten taas empimään.

Haukka nousee siiville, lentää oravaa kohti. Orava kuin jähmettyy oksalle. Hetken aikaa ilma on täynnä hurjasti takovia siipiä, koukkuisia kynsiä, kaukaakin erotan haukan punaisen kidan ja leiskuvat silmät.

Mutta hieman ennen kuin haukka tavoittaa oravan, orava tiputtautuu oksalta maahan. Haukka lentää yli, iskee tiuhaan siivillä ilmaa aikomuksena kääntyä, hakee katseella oravaa. Se on samassa taas valmiina hyökkäämään.

Orava tippui maahan, mutta en näe sitä. Nousen ylös nähdäkseni paremmin, mutta samalla kai pelästyttän haukan. Se lentää korkeammalle, katoaa kohta puidenlatvojen taakse. Orava näkyy kiipeävän kuuseen. Kauempana variksien raakkuminen laantuu.

Kohtaus on ohi. Huomaan, että sydämeni takoo villisti. Tuo on ensimmäinen kerta, kun näen luonnon oikeita tapahtumia omin silmin ja aivan yksin ja läheltä. Nuorena poikajoukossa olen jotain samantapaista joskus nähnyt, mutta ne muistot ovat jo haalistuneet. Ne eläimet mitä marjassa ollessani olen nähnyt, ovat paenneet siinä ja samassa kun ne olen havainnut.

Nyt tuo pieni luonnon tapahtuma vaikuttaa syvästi. Jos haukka olisi tavoittanut oravan, se olisi tappanut ja syönyt sen.

Orava on jo ties missä asti. Nälkäinen haukka lentää jossain etsimässä varomatonta saalista.

Jään niitylle makaamaan. Sydän rauhoittuu vähitel-

len. Mutta tuo näky ihan oikeasta taistelusta ei unohdu. Kun suljen silmät, näen siipiä, näen koukkunokan ja koukkukynsiä, näen haukan punaisen kidan ja sen leiskuvat saalistajan silmät.

Näen myös pelokkaan oravan, joka sillä kertaa säilyi hengissä. Se pakenee pesäänsä, sulkee suuaukon, käpristyy kolon perukoille. Kai sen sydän hakkaa ainakin yhtä villisti kuin omani.

2.

Eläkeläisen elämässä ei paljoa tapahtumia ole. Siksipä mielessä oli koko päivän ja illan haukka ja orava. Haukka oli myös yöllä seuranani unissa, paitsi että silloin se oli paljon suurempi ja saalisti ihmisiä, eritoten minua, mutta toki myös muutama tuttavani katosi haukan kynsissä taivaalla.

Heräsin yöllä monta kertaa taistelemaan hengestäni ja vain täpärästi selvisin elossa aamuun.

Haukka ja orava, ne ovat aamulla kahvipöydässä mielessä. Jokin siinä viehättää, jokin kammottaa. Haukan ja oravan taistelu oli niin tosi ja niin raaka. Haukka ei ole mikään urheilija, joka ottelun jälkeen lähtee valmistautumaan seuraavaan koitokseen. Oravakaan ei ole kilpailija, joka juoksee tai hyppii puusta toiseen ollakseen nopeampi kuin muut oravat. Orava taisteli hengestään ja voitti. Haukkakin taisteli hengestään ja kuolisi nälkään, ellei pian saalistus onnistuisi. Se on raakaa, mutta se on totta.

Luonnossa niin kai tapahtuu yhtenä.

Minua ei ole kukaan koskaan saalistanut, ellei verokarhua ja ulosottomiestä lasketa mukaan. Noita petoja vastaan minulla ei ollut mitään mahdollisuuksia pärjätä. Ne kuitenkin karisivat kannoiltani jo vuosikymmeniä aikaisemmin. Edes poliisia en ole koskaan joutunut pakenemaan, en edes nuorena. Toisaalta en ole myöskään paennut pukareita tai räyhääjiä.

Saalistajanakaan en ole koskaan kunnostautunut. Pikkupoikana kävin jonkun kerran mato-ongella. Maankamaralta olen saalistanut vain sieniä, mustikoita ja puolukoita. Ruuan takia ei koskaan ole tarvinnut tehdä muuta, kuin kävellä kauppaan.

Takana on vuosikymmeniä turvattua, tylsää elämää.

Haukan ja oravankin elämä on aivan toisenlaista. Sehän on jatkuvaa ruuan hankintaa, pakenemista ja takaa-ajoa, jatkuvaa varuillaan oloa. Se on aivan erilaista elämää kuin se elämä, mihin itse olen tottunut. Se on aitoa elämää. Haukka ja orava, sen kohtauksen muistaisin koko loppuelämän.

Toki televisiosta olen paljonkin nähnyt villieläinten elämää, mutta television kautta nuo eläimet on kokenut ikään kuin näyttelijöinä, jotka vain esittävät osansa, sitten jatkavat elämää, vaikka hetkeä aikaisemmin kuolivat. Teeveeruudun kautta olen kylmän viileänä kyennyt katsomaan antiloopinvasan kuolinkamppailua hyeenan hampaissa. Ei se ole tuntunut todelta.

Mutta haukka ja orava, ne aivan oikeasti taistelivat elämästä ja kuolemasta silmieni edessä.

Silloin ensimmäisen kerran ajattelen, että voisin oikeastaan niityllä viettää koko kesän. Mitä kaikkia eläimiä siellä kesän aikana näkisin, mitä taisteluita elämästä ja kuolemasta kokisin. Näkisin ihan oikeaa elämää. Itse vain olisin, seisaisin tai makaisin ja oikea elämä kulkisi silmieni editse.

Ehkä totta tosiaan voisin viettää luonnon helmassa koko kesän. Mitä väliä sillä on, miten eläkeläinen päivänsä viettää. Eläkerahat ilmestyvät tilille joka

tapauksessa, teen mitä tahansa. Niityllä minä vain makaisin, antaisin ajatusten kulkea minne mieliväkään, katselisin ja kuuntelisin luontoa ja kesää, kuuntelisin ohi kulkevien ihmisten mietteitä. Saattaisin myös nähdä joitain metsän eläimiä aivan läheltä, pieneltä osin pääsisi seuraamaan niiden elämää, oppisin tuntemaan eläimiä. Kun ne tottuisivat niityllä olooni, ne eivät ehkä karttelisi minua.

Harvinaisen tylsä ja pitkä talvi on takana, pimeä ja loskainen vuodenaika. Koko edellinen talvi oli kulunut kotona nököttäessä, vaikka ei enää olisi ollut tarvis. Se on perua korona ajoista, jolloin ei oikein minnekään voinut mennä. Vaikka sain koronaa vastaan rokotteen ja toisen ja kolmannen ja vielä neljännenkin, ei elämä löytänyt entisiä uomia. Yhä pidin välimatkaa ihmisiin, yhä pesin käsiä yhtenä, käytin käsidesiä, yhä tilasin ruuat ja kaiken tarvitsemani kotiovelle.

Vaikka ihminen lopulta voitti tuon piskuisen viruksen, tappoi sen miltei sukupuuttoon, ei elämä oikein palautunut vanhalle radalleen. Ulkoilu rajoittui siihen, että vein roskat roskakatokseen ja samalla reissulla tyhjensin postilaatikon. Silloinkin aikaa kului enemmän siihen, kun ikkunan takaa vahdin, ettei vain kukaan toinen ole samaan aikaan samoissa puuhissa. Toisin ajoin ovikello soi aika tiuhaan, mutta en koskaan mennyt katsomaan kuka oven takana oli. Ovisilmää ovesta ei ole, enkä ikkunaan kehdannut mennä.

Tärkeintähän silloin oli, että välttelee ihmisiä, niin ettei virus ihmisen mukana livahda riesakseni.

Siinä kai aika hyvin onnistuinkin.

Kolmen vuoden uurastuksen jälkeen ihmiskunta nujersi pienen viruksen, tappoi sen sukupuuttoon. Mutta onko sekään varmaa. Virukset ovat pieniä, ovelia ja ilkeitä. Mistä tietää minne se piiloutuu vainoa pakoon. Se voi jossain vain lepakkoluolassa lymytä ja kerätä voimia ja palaa sitten entistäkin tappavampana.

Kun ihmiskunta tuudittautuu uskoon, että korona on nujerrettu, hyökkää se entistäkin rajummin.

Niinhän moni ihminenkin sen tekisi.

Ensimmäinen kerta pitkään aikaan, kun lähdin ulos kävelemään aivan syyttä suotta, näin heti jotain sykkädyttävää, näin haukan ja oravan, näin taistelun elämästä ja kuolemasta.

Päätän jo aamukahvia juodessa, että ainakin sen päivän viettäisin tuolla samaisella niityllä. Sitä varten kaivan komerosta esille kaikki vihreä- ja ruskeasävyiset vaatteet. Niistä valitsen ylleni vihreän flanellipaidan ja oliivinvihreät housut. Löydän myös vanhan maiharitakin kylmien aamujen ja iltojen varalle. Arvelen että ne yllä sulautuisin maisemaan hyvin.

Löydän varastosta repun, pakkaan siihen muonaa ja varavaatteita, siltä varalta, jos alkukesän ilma muuttuisi kylmäksi.

Suunnitelmissa olen edennyt jo pidemmällä. Voisin hankkia teltan, pystyttää sen metsään. Jokin pieni retkikeitin on myös hankintalistalla, kiikari ja hyvähäkökamera.

Aamulla testailen myös puhelimen kameraa ahkerasti, nappaan takapihalla kuvan jokaisesta kasvista minkä näen.

Hyvin tuntuu kamera toimivan, mutta kuvat tuskin ovat korkealaatuisia.

Seuraavan luonnossa kohtaamani kohtausten ikuis-
taisin valokuviksi. Jos hankkisin paremman kameran,
ehkä kuvia haukasta ja oravasta voisi tarjota jollekin
lehdelle julkaistavaksi, ehkä niistä jopa saisi jonkun
pienen palkkion. Tai ehkä haukka ja orava päätyvät
nettiin kuvasarjaksi. En tiedä. Tuo on vielä kaukainen
haave.

Miten monta erilaista kohtausta kesän aikana näki-
sinkään. Siitähän voisi saada aikaan kokonaisen
kirjan, kuvakirjan missä eläimet ottavat mittaa toisis-
taan, joko tappaakseen ja syödäkseen, tai pariutuak-
seen tai muuten vain.

Luonnossa takuulla tapahtuu jotain sellaista kaiken
aikaa, pitäisi vaan olla oikeaan aikaan oikeassa
paikassa, napata valokuvia juuri sillä hetkellä, kun
jotain tapahtuu. Myöhemmin voisi samasta asiasta
muutaman rivin kirjoittaa.

Lähden niitylle, odotan innolla jotain uutta eläinten
välistä kohtausta, mitä tahansa kohtausta. Yritän
hakea katseella taivaalta haukkaa ja puista oravaa,
mutta kumpaistaakaan en näe. Sen sijaan pikkulinnut
tuntuvat olevan puuhakkaita ja äänekkäitä. Harmik-
seni huomaa, etten tunnista niistä kuin talitintin. Kun
niitä lähemmäksi yritän, ne pyrkivät pakoon. Kuviin
jää vain puidenoksia, silmuja, risuja.

Nyt mukanani on myös viltti, jonka levitän niitylle ja
käyn sen päälle makuulle. Pikkulintujen laulu on
monipuolinen ja kirkas, kirkas on myös taivas, ei
pilvenhattaraa näköpiirissä.

Varikset ovat tänä aamuna vaiteliaita.

Termospullossa minulla on kahvia, tyhjässä viinapullossa maitoa, on myös sämpylöitä ja sulatejuustoa. On myös makkaralenkki ja haaveissani on, että paistan sen nuotiolla. Siitä haaveesta luovun. Maasto tuntuu kuivalta. Lähiseudun asukkaat haistaisivat savun, heräisi pelko tulipalosta ja päiväni niityllä saattaisivat loppua siihen.

Pieniä, mustia muurahaisia käy välillä vilttiä tutkimaan, eivät minusta piittaa. Heinäsirkka siinä vain käväisee, pomppaa heti pois, kun ei ruohoja löydä.

Tuuli on leuto ja vaimea, aurinko paistaa. Mikä siinä on makoillessa.

3.

Aina silloin tällöin tuuli tuo jonkun oudon tuoksun sieraimiini. Tuoksussa, tai paremminkin hajussa, on jotain tuttua ja jotain vierasta. On noustava tutkimaan hajun alkuperää. Kun tuuli seuraavan kerran tuo hajun nenääni, lähden kulkemaan vastatuuleen. Niin olen nähnyt televisiossa saalistajaeläinten ja haaskansyöjien toimivan.

Tuuli on vähän oikullinen, tuntuu puhaltavan mistä suunnasta milloinkin. Joudun välillä odottamaan pitkän aikaa, että hajun tunnen ja silloin kuljen taas pienen matkaa hajua kohti. Toimin kuin televisiossa näkemäni hyeena.

Uskon että niin luonnossa kuuluukin elää. Kulkea kaikki aistit valppaina, ja kun jotain poikkeavaa havaitsee, tutkia jälkiä ja jätöksiä ja hajuja ja tehdä niistä päätelmiä.

Aikaa myöten pääsen niityn osaan, missä kasvaa paljon nuoria lehtipuita. Puita on paikoin niin tiheästi, ettei siitä läpi pääse. Samalla maasto muuttuu vaikeakulkuiseksi. Tuo vesakko on kuitenkin vain kapea kaistale, pääsen sen helposti kiertämään. Sen takana alkaa metsä, suuria kuusipuita on paljon. Siellä haju on selvästi vahvempi, vaikka tuuli ei sinne hyvin osu.

Jatkan matkaa vastatuuleen ja löydän hajun alkupe-
rän. Se tulee matalasta kuopasta. Kuopan pohjalla on jotain nahanpaloja ja mätää lihaa ja onhan siinä luita-
kin, sekä jonkun eläimen pääkallo.

Minulle tulee tunne: joku tarkkailee minua?

Metsä on hiljainen, kuin aavemainen. On vain paksua sammalta, siellä täällä jotain varpuja, lehtipuiden näreitä ilman lehtiä, tuulen kaatamia puita, korkeita kantoja, suuria kuusia kasvaa niin tiheästi, ettei taivasta tahdo nähdä. Mikään ei siellä liiku. Kylän ja moottoritien äänet kuuluvat hyvin vaimeina, pikkulinnut laulavat jossain kaukana.

Silti olen varma, etten ole siellä yksin. Vahtiiko minua joku eläin vai ihminen? Ketään en näe.

Kumarrun tutkimaan matalaa kuoppaa. Lyhyt tutkimus kertoo, että siihen on talvella kuollut joku eläin, arvelen ensin, että valkohäntäpeura, mutta ei... Olen valkohäntäpeuroja nähnyt monesti läheisen kartanon pelloilla ja ne ovat olleet pitkäraajaisia eläimiä. Kuopassa olevat luut ovat lyhyempiä. Ellei sitten kyseessä ole peuran vasa. Koon puolesta luut voisivat kuulua myös sudelle tai ilvekselle, mutta nuo nahanpalat, joissa on karvoja jäljellä, tuovat mieleen peuran.

Raato on osin syöty, osin se on mädäntynyt. Paljoa lihaa siinä ei enää ole jäljellä, ja missä jotain pehmeää on, siinä on vaaleita toukkia ja muitakin itikoita. Luita ja nahanpalasia on levällään. Myös joissain luissa on vielä vähän mätää lihaa ja jänteitä kiinni. Siinä on myös jotain kankaan palasia, taitaa olla säkkikangasta. En ymmärrä miten kankaat liittyvät raatoon.

Päättelen lopulta, että kuoppaan on kuollut metsäkauris. Tosin en ole koskaan nähnyt metsäkaurista, mutta jostain tiedän kauriin olevan paljon pienemmän kuin peuran. Pääkallokin kuopassa on sammaleeseen

Vuosia koronaa piilossa ollut vanhahko mies uskaltautuu viimein ulos. Hän päätyy niitylle, näkee siellä hukan ja oravan taistelevan elämästä ja kuolemasta. Tuo tekee mieheen vahvan vaikutuksen. Hän päättää viettää samaisella niityllä koko kesän.

Alusta alkaen miestä vaivaa tunne, että joku tarkkailee häntä. Ei siitä pääse selvyYTEEN, onko tarkkailija ihminen vai eläin vai jokin muu.

Niityllä mies tapaa muutamia ihmisiä ja eläimiä. Lopulta hän tapaa myös tarkkailijansa silmästä silmään. Tapaaminen ei suju miehen toivomalla tavalla.

Mökkihöperö on tarina vanhasta miehestä ja nuoresta mielikuvituksesta.

BoD

9 789515 682338